

TẬP LÀM VĂN

LUYỆN TẬP MIÊU TẢ CÁC BỘ PHẬN CỦA CÂY CỐI

I – MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Thấy được những điểm đặc sắc trong cách quan sát và miêu tả các bộ phận của cây cối (hoa, quả) trong những đoạn văn mẫu.
2. Viết được một đoạn văn miêu tả hoa hoặc quả.

II – ĐỒ DÙNG DẠY – HỌC

Một tờ phiếu viết lời giải BT1 (tóm tắt những điểm đáng chú ý trong cách tả của tác giả ở mỗi đoạn văn).

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

A – KIỂM TRA BÀI CŨ

GV kiểm tra :

– Một HS đọc đoạn văn tả lá, thân hay gốc của cái cây em yêu thích (BT2, tiết TLV trước).

– Một HS nói về cách tả của tác giả trong đoạn văn đọc thêm (*Bàng thay lá* hoặc *Cây tre*).

+ Đoạn tả bàng thay lá của Hoàng Phủ Ngọc Tường : Tả lá bàng ở đúng thời điểm thay lá, với hai lứa lộc. Tả màu sắc khác nhau của hai lứa lộc, hình dáng lộc non. Các từ so sánh : *dáng mọc của lộc rất lạ... như đêm qua có ai đã thả ngàn vạn búp lá nhỏ xíu từ trên trời, xanh biếc chi chít ; lá non lớn nhanh... cuộn tròn như những chiếc tai thỏ.*

+ Đoạn tả cây tre của Bùi Ngọc Sơn : Tả thực một bụi tre rậm rịt, gai góc. Hình ảnh so sánh : *Trên thân cây tua tua những vôi xanh ngỗ như những cánh tay vươn dài ; những búp măng ấy chính là những đứa con thân yêu... được mẹ chăm chút.*

B – DẠY BÀI MỚI

1. Giới thiệu bài

Tiết TLV trước đã giúp các em biết viết các đoạn văn tả lá, thân, gốc của cái cây mình yêu thích. Tiết học hôm nay giúp các em biết cách tả các bộ phận hoa và quả.

2. Hướng dẫn HS luyện tập

Bài tập 1

– Hai HS tiếp nối nhau đọc nội dung BT1 với 2 đoạn văn : *Hoa sấu đầu, Quả cà chua*. (Hai đoạn *Hoa mai vàng, Trái vải tiến vua*, HS sẽ đọc thêm ở nhà).

– Cả lớp đọc từng đoạn văn, trao đổi với bạn, nêu nhận xét về cách miêu tả của tác giả trong mỗi đoạn.

– HS phát biểu ý kiến. Cả lớp và GV nhận xét. GV dán tờ phiếu đã viết tóm tắt những điểm đáng chú ý trong cách miêu tả ở mỗi đoạn.

– Một HS nhìn phiếu, nói lại.

a) Đoạn tả hoa sấu đầu (Vũ Bằng)	– Tả cả chùm hoa, không tả từng bông, vì hoa sấu đầu nhỏ, mọc thành chùm, có cái đẹp của cả chùm. – Đặc tả mùi thơm đặc biệt của hoa bằng cách so sánh (mùi thơm mát mẽ hơn cả hương cau, dịu dàng hơn cả hương hoa mộc) ; cho mùi thơm huyền diệu đó hoà với các hương vị khác của đồng quê (mùi đất ruộng, mùi đậu già, mùi mạ non, khoai sắn, rau cần). – Dùng từ ngữ, hình ảnh thể hiện tình cảm của tác giả : <i>hoa nở như cười ; bao nhiêu thứ đó, bấy nhiêu thương yêu, khiến người ta cảm thấy như ngây ngất, như say say một thứ men gì.</i>
b) Đoạn tả quả cà chua (Ngô Văn Phú)	– Tả cây cà chua từ khi hoa rụng đến khi kết quả, từ khi quả còn xanh đến khi quả chín. – Tả cà chua ra quả, xum xuê, chi chít với những hình ảnh so sánh (<i>quả lớn quả bé vui mắt như đàn gà mẹ đông con – mỗi quả cà chua chín là một mặt trời nhỏ hiển dụ</i>), hình ảnh nhân hoá (<i>quả leo nghịch ngợm lên ngọn – cà chua thấp đèn lồng trong lùm cây</i>).

Bài tập 2

– HS đọc yêu cầu của bài, suy nghĩ, chọn tả một loài hoa hay thứ quả mà em yêu thích.

– Một vài HS phát biểu (VD : Em muốn tả cây mít vào mùa ra quả / Em muốn tả một loài hoa rất đặc biệt là hoa lộc vừng./...).

– HS viết đoạn văn.

– GV chọn đọc trước lớp 5 – 6 bài ; chấm điểm những đoạn viết hay.

3. Củng cố, dặn dò

– GV nhận xét tiết học. Yêu cầu HS về nhà hoàn chỉnh lại đoạn văn tả một loài hoa hoặc thứ quả, viết lại vào vở.

– Dặn HS đọc hai đoạn văn tham khảo : *Hoa mai vàng, Trái vải tiến vua*, nhận xét cách tả của tác giả trong mỗi đoạn văn.